

In memoriam Joop van Veen (28 oktober 1941 – 1 juni 2011)

Francien Dieleman¹

Ik heb Joop niet zo lang meegemaakt. Ik weet daarom niet of ik recht kan doen aan deze kleurrijke man die zijn veelzijdigheid op veel meer terreinen dan de paleontologie inzet: Joop als familieman, als leraar, als assistent-conservator bij Teylers Museum in Haarlem, als gepassioneerd zanger in een koor dat ook optrad in het buitenland, als theoloog met een rotsvast vertrouwen in zijn geloof..... Joop als gepassioneerd amateuropaleontoloog. Zo leerde ik Joop kennen in 2006, toen ik me aansloot bij de paleontologie werkgroep van de GEA-kring Rijnland. Toen Joop

ontdekte dat ik me bezig hield met fossiele muizenkiesjes, bezorgde hij me een uitnodiging voor Kor en Bot. Het vinden van muizenkiesjes was immers Joops specialiteit, hieraan dankte Joop zijn bekendheid binnen de wereld van de Nederlandse zoogdierpaleontologie.

Op de Oosterschelde werd al decennia lang gevist naar boten van vroeg-pleistocene grote zoogdieren, maar de kleine dieren glipten letterlijk door de mazen van het net. Wat niemand voor mogelijk hield: de kleine zoogdieren boven water krijgen, en de fauna van de Oosterschelde completeren, lukte Joop wel. In de tweede helft van de negentiger jaren van de vorige eeuw begon Joop te experimenteren met metalen en plastic buizen met theezeefjes aan het uiteinde die aan de korren gehangen konden worden. De bedoeling was om hiermee sediment van de bodem van de Oosterschelde te schrappen. Sediment kan namelijk skeletresten van kleine zoogdieren bevatten. De plastic buizen kwamen nooit meer boven water, en de metalen buizen verdwenen na een paar trekken ook in de diepte, maar bij het tijdrovende handmatige uitpikken van de eerste sedimentmonsters, bleek dat de inspanningen niet voor niets waren geweest. Maar liefst drie kleine zoogdieren die bekend waren uit de fauna van Tegelen werden boven water gehaald. De woelmuizen *Mimomys tigliensis* en *Mimomys pliocenicus* en de watermol (desman) *Galemys kormosi*. Bijna ieder jaar werden de muizenbuizen neergelaten en bleken er weer nieuwe kleine soorten zoogdieren boven te komen. De

laatste jaren leverden de muizenbuizen zelfs meer op dan de netten. 2009 was een topjaar met wel drie nieuwe soorten, een dwergmuis, een voorloper van de rosse woelmuise en de andere watermol van Tegelen, *Desmana thermalis*. In 2007 ging ik voor het eerst mee. Ik kreeg een korte uitleg, en aan de gang gingen we. Joop onvermoeibaar, al aan de slag voor de eerste netten werden neergelaten, met het opzetten van de zeeftafel en het startklaar maken van de motorpomp, en nog bezig wanneer de rest van het Kor en Botgenootschap genoot van de tocht terug naar de haven. Toen ik in 2010 deel nam aan Kor en Bot had Joop niet veel aan mij. Door rugklachten geplaagd bracht ik de meeste tijd door op een klapstoeltje en moest toekijken. Het had een voordeel: Van het begin tot het eind heb ik het muizenbuizengebeuren kunnen filmen en fotograferen. Van het begin, alles uitpakken en de zeeftafel opzetten, de motorpomp die tegensputtert, zijn kleinzoon die, voor het eerst mee, ijverig met emmers water sjouwt om de zeeftafel draaiende te houden, tot het einde, wanneer Joop geconcentreerd de buizen schoonmaakt, invet en verpakt voor de grote schoonmaak thuis.

Joop ten voeten uit, altijd met meer dan 100 procent inzet bij alles wat hij ondernam. De mensen om hem heen inspirerend met zijn inzet. Ik herinner me nog goed een lezing van Joop voor de WPZ en WTKG, de spreker die na hem zou komen viel uit en Joop wist moeiteloos diens tijd op te vullen met een boeiend verhaal.

Zijn ijver bij Kor en Bot deed sommigen weleens vrezen dat hij er een keer in zou blijven, maar zo liep het niet. April jongstleden openbaarde zich bij Joop kanker in een gevorderd stadium, hoewel nog vol plannen, bezag hij zijn situatie met open ogen, en koos voor palliatie en kwaliteit van leven, in plaats van een zware, misschien niet eens levensrekkende behandeling.

Ik mis Joop zeer en de wereld van de Nederlandse paleontologie verliest met Joop een van zijn meest opmerkelijke zonen. Wij wensen zijn vrouw Riet, kinderen en kleinkinderen veel sterkte.

¹Francien Dieleman, Dunantstraat 1141, 2713 TN Zoetermeer, e-mail: rzlast@ziggo.nl